

«БЕКІТІЛДІ»
 ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу
 орталығы» РМҚК директоры
 Р. Емелбаев
 «_____» 202_ ж.

Қоғамдық-гуманитарлық бағыты
«Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар негіздері» (Философия, мәдениеттану,
әлеуметтану және саясаттану негіздері) пәні бойынша
оқытудың қысқартылған мерзімін көздейтін жоғары білім берудің білім беру
бағдарламаларына түсушілер үшін ұлттық бірыңғай тестілеуге арналған
тест спецификациясы
 (2023 жылдан бастап қолдану үшін)

1. Тест мақсаты: Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарының бітірушілері жоғары оқу орындарында оқуды жалғастыра алу қабілетін анықтау.

2. Тест міндеті: Оқытудың қысқартылған мерзімін көздейтін жоғары білім берудің келесі білім беру бағдарламаларына түсу үшін арналған тест:

В032 – Философия және этика

В038 – Әлеуметтану

В040 – Саясаттану

3. Тест мазмұны:

№	Тақырып	№	Тақырыпша	Оқыту мақсаты
01	Мәдениеттану – мәдениет туралы ғылым. Алғашқы қауымдық құрылыс мәдениеті. Ежелгі Шығыс мәдениеті.	01	Мәдениеттану ғылыми пән ретінде. Мәдениет түсінігі. Мәдениет және өнер. Мәдениеттің құрылымы және қызметі.	1. Мәдениеттанудың қалыптасуы мен қалыптасуын ғылым ретінде сипаттаңыз. 2. Дақылдардың негізгі функциялары мен түрлерін анықтаңыз
		02	Алғашқы қауымдық құрылыс мәдениетінің даму кезеңдері, өнері, ескерткіштері. Ежелгі Мысыр мәдениетінің ерекшеліктері. Мысыр пирамидалары. Ежелгі Үнді мәдениетінің даму кезеңдері. Үнді әдебиеті («Махабхарата», «Рамаяна» поэмалары). Ежелгі Қытай мәдениеті. Ежелгі Месопотамия мәдениеті. Шумер-Аккад, Вавилон, Ассирия және Иран мәдениеті.	1. Біздің өркениетіміздің өмір сүру кезеңінде адамзаттың мәдени дамуын, мәдениеттердің сабақтастық процестерін сипаттаңыз. 2. Мәдени құбылыстардың таралу процестерін көрсету. 3. Әр түрлі мәдениеттердің материалдық және материалдық емес ескерткіштерін, халықтардың рәміздері мен дәстүрлерін салыстыру.
02	Қазақ мәдениеті.	03	Қазақ мәдениетінің даму кезеңдері.	1. Қазақ өркениетінің даму тарихын сипаттау. 2. Қазіргі заманғы дәстүрлі

			көркем қазақ мәдениетінің типологиясын анықтау.
03	Антикалық мәдениет. Ортағасырлық мәдениет. Еуропаның Қайта Өрлеу мәдениеті. Жаңа заман кезеңіндегі мәдениет.	04	Ежелгі Грекия мәдениетінің даму кезеңдері және ерекшеліктері. Ежелгі Рим мәдениеті.
		05	Ортағасырлық Батыс Еуропа мәдениеті. Ортағасырлық араб-парсы мәдениеті.
		06	Қайта өрлеу мәдениетінің кезеңдері, өнер қайраткерлері, шығармашылықтары.
		07	Ресей мәдениеті. XVII – XIX ғ.ғ. Еуропа мәдениеті.
04	Философия пәні, оның қалыптасуы және даму тарихы. Қазақ философиясы.	08	Философия дүниетанымының өзегі ретінде. Ежелгі Шығыс философиясы. Антиқ философиясы. Ортағасырлық философия. Қайта өрлеу дәуірі және Жаңа заман философиясы.
			1. Ежелгі әлемнің мәдениетін тарихи және мәдени дәуір ретінде сипаттаңыз; 2. Әлемдік мәдениеттегі ежелгі мәдениеттің даму ерекшеліктерін көрсетіңіз.
			1. Орта ғасырлар мәдениетінің даму жолдарын анықтап, Батыс және араб-парсы мәдениетін салыстырыңыз; 2. Шығыс ойшылдарының жетістіктерінің маңыздылығын анықтау; 3. Түрлі тарихи оқиғалар арасында өзара байланыс орната отырып, діндердің әлемдік мәдениетке әсерін бағалау;
			1. Қайта өрлеу дәуірінің мәдениетін сипаттаңыз, Қайта өрлеу мен Реформацияның өзара байланысы мен ұқсастықтары мен айырмашылықтарын орнатыңыз 2. Қайта өрлеу дәуірінің қайраткерлерінің еңбектерін көрсету және бағалау
			1. XVII – XIX ғасырлардағы Ресей мен Еуропа мәдениетінің негізгі бағыттарын анықтаңыз. 2. XVII – XIX ғасырлардағы Еуропаның ең көрнекті өкілдерін сипаттаңыз.
			1. Философияның негізгі мәселесінің мәнін ашып, ғылым жүйесіндегі философияның орны мен ролін анықтаңыз. 3. Философиялық білімнің негізгі тарихи түрлерінің мәні мен мазмұнын, олардың эволюциясын

			<p>түсіндіріңіз.</p> <p>4. Даму ерекшеліктерін анықтау</p> <p>әр түрлі дәуірлердің философиялық идеялары және олардың қалыптасуына әсері жаңа уақыт.</p>	
		09	<p>Қазақ философиясының қалыптасуы мен даму ерекшеліктері.</p>	<p>1. Қазақстан аумағында философиялық ойдың пайда болуын сипаттау</p> <p>2. Көшпелі өмір салтының, тұрмыс пен салт-дәстүрдің көрінісін, қазақ халқының рухани әлемін сипаттау</p>
05	<p>Философияның теориялық және методологиялық негіздері.</p> <p>Әлеуметтік философия.</p> <p>Философияның өзекті мәселелері</p>	10	<p>Философиядағы материя және болмыс. Философиядағы сана мәселесі. Философиядағы диалектика ұғымы, заңдары, категориялары. Таным теориясы.</p>	<p>1. болмыстың, материяның негізгі формаларын, философиялық тұжырымдаманы және олардың мағыналарын анықтаңыз.</p> <p>2. Диалектиканың негізгі принциптерін, заңдары мен категорияларын көрсетіңіз.</p> <p>3. табиғат және адамның мәні тұжырымдаманы атаңыз</p>
		11	<p>Философиядағы адам мәселесі. Философиядағы қоғам мәселесі. Құндылықтар философиясы. Адамгершілік бастаулары. Жеке тұлғалық. Бостандығы және жауапкершілігі. Қазіргі қоғамның сипаты мен бірлігі. Ғылым мен мәдениеттің даму ерекшеліктері.</p>	<p>1. Мәдениет философиясы, махаббат, дін, тарих және білім беру мәселелерінің мәнін анықтаңыз.</p> <p>2. Табиғат пен адамның өзара әрекеттесуінің негізгі теорияларын көрсетіңіз.</p> <p>3. Өркениеттің дамуындағы Ғылым мен техниканың рөлін және онымен байланысты әлеуметтік және этикалық мәселелерді анықтау</p>
06	<p>Саясаттану ғылым ретінде.</p> <p>Саясаттану ғылымының пайда болуы және дамуының негізгі кезеңдері.</p>	12	<p>Саясаттану пәнінің негізгі ұғымдары, әдіс-тәсілдері мен қызметтері. Саясаттанудың негізгі парадигмалары. Ежелгі дүниедегі саяси ой-пікірлер тарихы. Орта ғасыр мен Қайта өрлеу дәуіріндегі саяси ойлар. Жаңа замандағы саяси ойлар. Марксизм.</p>	<p>1. Саяси ғылымның пайда болу тарихын, оның қалыптасу кезеңдерін сипаттаңыз.</p> <p>2. Әр түрлі уақыттағы негізгі әлеуметтік-саяси ұғымдарды анықтаңыз.</p>

			Қазақстандағы саяси ойлар тарихы.	
07	Саясаттану ғылымы мен әлеуметтану ғылымы қоғамдық ғылым ретінде. Халықаралық қатынастар және мемлекетінің сыртқы саясаты.	13	Билік ұғымы. Қоғамдағы саяси жүйе. Мемлекет - саяси жүйенің басты элементі. Саяси режимдер. Саяси партиялар және партиялық жүйелер.	1. Биліктің түрлерін, биліктің жекелеген тармақтарын, биліктің заңдылығы ұғымын анықтаңыз. 2. Саяси режимдер мен партиялық жүйелердің түрлерін ажыратыңыз.
		14	Саяси элита және саяси көсемдік. Саяси сана және саяси идеология. Саяси процесс және саяси іс-шаралар. Дүниежүзілік саясаттың ұғымы мен мәні.	Биліктің мәні мен мақсатын, Саяси билік субъектілерін, биліктің заңдылығы ұғымын анықтаңыз.
08	Әлеуметтану ғылым ретінде.	15	Әлеуметтану пәні және оқыту объектісі. Әлеуметтану құрылымы мен қызметтері.	1. Әлеуметтанудың даму кезеңдерін анықтаңыз, әлеуметтанудың функциялары мен әдістерін, негізгі түсініктері мен категорияларын сипаттаңыз. 2. Қоғам дамуының нақты әлеуметтік-тарихи процестерімен байланысын көрсетіңіз.

4. Тест мазмұнының сипаттамасы:

Тест «Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар негіздері» (Философия, мәдениеттану, әлеуметтану және саясаттану негіздері) пәні бойынша 40 тест тапсырмаларынан тұрады. Оның ішінде:

- 20 бір дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмалары;
- 10 бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмалары
- 10 бір дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмаларынан тұратын 2 жағдаят (контекст).

Тапсырмалардың мазмұны осы пән бойынша типтік бағдарламада көрсетілген тақырыптарға сәйкес келеді.

Тесттегі тест тапсырмалары базалық, орташа және жоғары деңгей бойынша күрделену ретімен орналасқан.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: Тест 3 қиындық деңгейінде берілген тест тапсырмаларынан тұрады: бірінші деңгейде (А) – 25%, екінші деңгейде (В) – 50%, үшінші деңгейде (С) – 25%.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім

мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формасы: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минут, жалпы тестті орындау уақыты – 80 минутты құрайды. Жалпы тестті орындау уақыты контекстті оқуға жұмсалатын уақытты ескере есептелген.

8. Жеке тест тапсырмаларының орындалуын бағалау: тест тапсырмаларының жауаптарын бағалау ҚР БҒМ 2017 жылғы 2 мамырдағы №204 бұйрығымен бекітілген ҰБТ Қағидаларының 19-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

9. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі: Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында қолдануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

1. "Мәдениеттану": ЖОО мен колледж студенттеріне арналған оқулық / құраст . Т. Ғабитов. - Алматы: "Лантар Трейд" ЖШС, 2019. - 402 бет ISBN 9965-770-75-1

2. Философия [Мәтін]: жоғары оқу орындары мен колледждерге арналған оқулық / құраст . Т. Х. Ғабитов. - 4-ші басылым. - Алматы: Раритет, 2010. - 408 б.

3. Философия негіздері: ЖОО және колледж студенттеріне арналған оқулық / Т.х.Ғабитов, з. н. Исмагамбетова, г. К. Әбдіғалиева және т. б. - Алматы: "Эверо", 2012. - с

4. Саясаттану:

М92 оқу құралы /Абдуллина з. А., Мухамбедьярова А. Т., Шокатаев

Д. К., Абрахматова Г. А.

– Алматы, 2013-162 б.

5. Раздыков с. Саясаттану негіздері Астана 2012

«КЕЛІСІЛДІ»

Оқу-әдістемелік

бірлестігінің төрағасы

Е.С.Амиров

(қолы)

(Т.А.Ә)

« ___ » _____ 202__ ж.

Құрман

То

Ж

Амиров